

Honorable Senyora Consellera, excel·lentíssims senyors presidents i directors, Magnífic Senyor Degà, il·lustríssimes senyores acadèmiques i il·lustríssims senyors acadèmics, i senyores i senyors.

Permetin que comenci prenent-me la llicència sentimental de recordar que, fa prop de vint anys, em vaig posar davant d'aquest mateix faristol per llegir el meu discurs d'ingrés en aquesta Acadèmia —reial i catalana—, que vaig titular *L'art amagat a les lletres d'impremta*. Com poden veure, la devoció per la tipografia em ve de lluny i és l'expressió gràfica que trobo més escaient a la percepció que tinc del disseny.

Entrant ja en matèria, els diré que, a l'hora d'encarar un projecte nou, el primer que faig és convocar les dues consignes que sempre em trec del barret. Ambdues procedeixen de poetes: l'una, de Joan Brossa, em diu que «cal anar a l'essencial i treure allò que sobra» i l'altra, de Miquel Martí i Pol, que cal ser «original, explícit i seductor».

Vet aquí que també són dues les dades —explícites o implícites— amb les quals, en aquesta ocasió, he construït un cartell contundent, visualment i simbòlicament, amb el qual pretenem produir una forta impressió. L'una és l'enunciat, monumental i aclaparador, que diu «250 anys de Llotja»; l'altra, la nòmina, igualment monumental i aclaparadora, dels grans alumnes que donen llustre a l'escola. És gràcies a ells que Llotja disposa d'un territori amb un nomenclàtor fabulós, gosaria dir que únic al món. En altres matèries, Catalunya potser no pot presumir gaire, però d'artistes de renom internacional n'anem sobrats. Llotja té exalumnes que enlluernen com miralls, com ara Marià Fortuny, Antoni Gaudí, Pablo Picasso, Isidre Nonell, Josep Llimona i Joan Miró; mestres competents, com Cèsar Martinell, Francesc Labarta, Ramon Sanvisens i Antonio García Morales, i companys de promoció, com Oscar Tusquets, Joan Soler Jové i Josep M. Trias. Al cartell només n'he referenciat una cinquantena llarga, que no pesa gens ni mica, perquè diria que m'ha sortit etèria.

Sense cap anàlisi prèvia, cap selecció d'opcions ni cap interpretació metafísica, he plantejat el cartell francament convençut que n'hi havia prou de posar un «250 anys» monumental, que ompli tot sol el cartell, i, adornant i avalant la muntanyenca visió, un estol de noms gloriosos que passen, en forma de núvols, al llarg dels dos segles i mig d'un exercici pedagògic continuat, bastint entre tots un monument perdurable. Aquest segon argument, el dels noms que fan coixí, és, naturalment, secundari, però també és complementari, i l'he tractat amb la tècnica antiga i artesana de l'esfumat per tal de fer sensació d'ambigüitat, d'aparèixer i desaparèixer, immersos en una atmosfera talment de somni. Hi són i no hi són, i el prestigi que atorguen a la institució penso que és clar i lleuger, presentant-los tal com són, cantant la veritat de l'art amb elegància i discreció, poèticament i cromàticament.

Però també tipogràficament, perquè la lletra d'impremta que he fet servir no és d'un tipus qualsevol. És exclusiva d'un estudi de disseny francès dels més categòrics als anys vuitanta (el Grapus de Pierre Bernard), que la hi vaig manllevar per a un altre cartell que m'estimava molt, d'ara fa uns deu anys. No és una lletra com les altres, perquè, per dir el que ha de dir, calia que fos única i intransferible. I aquesta ho és, d'intransferible (o almenys ho era quan es va crear), perquè no la van comercialitzar i només la feien servir ells i alguns amics, pocs.

I és única perquè el malaguanyat Pierre la va fer inspirat en la rústega tipografia de les matrícules del

transport públic parisenc del temps de la *Belle Époque*. No té els anys de Llotja, ni de bon tros, però déu-n'hi-do, té un cert *pedigree* i penso que, al cap i a la fi, és una recambra que eixampla l'ànima.

I avui, un cop passat el cartell per les proves corresponents de qualitat, eficàcia i caducitat, crec que compleix prou bé allò que se'm demanava, així com les consignes que m'imposo com a norma. He anat a l'essencial després de treure el sobrant, i he fet un cartell prou original, explícit i seductor, per complaure els dos poetes alhora: Brossa i Martí i Pol. I, per extensió, complau també alguns dels aquí presents, perquè estic segur que l'estructura constructiva complaurà els arquitectes, la flaire poètica commourà els artistes i l'execució impecable satisfarà els dissenyadors.

Aquest ha estat el meu propòsit i la nostra ambició és que agradi a tothom. Ara bé, si l'enciclopèdia del disseny defineix el logotip com «una seqüència de lletres característica», des d'aquest punt de vista el cartell que presentem, de dos metres d'alçada, per poc que el reduïssim a cinc centímetres, es convertiria automàticament en un logotip, perquè és fet amb una seqüència de lletres ben característica. Però del logotip en parlarà ara mateix l'alumne afortunat que ha guanyat el concurs convocat per Llotja.

Gràcies.